

Nr 4 November 2015

I detta nr:

- Ordföranden har ordet
- Regionmöte/5-kamp i Norrköping 2015-09-16
- Soppkväll 2015-09-24
- Krigsseglardagen 1/11
- Soppkväll 2015-10-29
- Rep och knep i Marinstugan
- Flaggvakt vid Rune Blomqvist bår
- Marinstugan

Flottans mäns avdelning 11, Nynäshamn

Ordförande: Kjell Johansen 08-520 182 10
Mob 0706-41 35 53
Vice ordf: Håkan Hedén 08-774 14 95
Mob 0702-07 07 82
Sekreterare: Rune Stang 08-520 305 55
Mob 0703-69 29 38
Kassör: Linda Leibing-Hedén 08-774 14 95
Mob 0703-05 30 23
Ledamöter: Berit ÅbergSchagerberg 08-530 447 57
Mob 0707-44 82 91
Gunnar Angerby 08-520 129 35
Mob 0705-42 48 66
Robert Norberg 08-524 001 03
Mob 0702-71 05 58
Suppleanter: Tord Börjesson 08-520 273 61
Mob 0707-64 06 79

Registrator: Berit ÅbergSchagerberg
08-530 447 57

Medlemsregisteransvarig.
*Vid ändring av adress, med-
dela registratorn.*

Adress: FM avd 11 NYNÄSHAMN
c/o Kjell Johansen
Båtsmansvägen 13
149 31 NYNÄSHAMN
k.r.johansen@tele2.se

Kassör: FM avd 11 Nynäshamn
c/o Linda Leibing-Hedén
Svedsviksvägen 153
149 43 NYNÄSHAMN

Postgironr: 28 21 05 - 6

produktion: st-media
R Stang
Skogsv 4
148 30 ÖSMO
Tfn 08-520 30 555
Mob 070-369 29 38
e-mail: st-media@telia.com

Ordföranden har ordet

Hallå alla vänner i Flottans Män!

Nu närmar sig julen igen. Märkligt vad året går fort nu för tiden, det var ju inte länge sedan man åt julmat och letade julklappar. Man brukar ju säga att tiden går fort när man har varit med om det mesta här i livet.

Nog om det, huvudsaken är ju att man har det trevligt tillsammans med släkt och vänner och det ser jag ju att vi har det inom Flottans Män. Uppslutningen till våra sammankomster på Balder stiger ju avsevärt och likaså samlar vi kamraterna till våra vår- och höstfester ute vid Marinstugan. Det är lite sämre med uppslutningen till våra utflykter utomsocknes, men det kanske beror på att Nynäshamnarna trivs bäst hemma.

Snart firar vi Lillejul på Balder och sedan tar vi igen oss över jul- och nyår. Jag får passa på att önska er alla en God Jul och ett Gott Nytt År.

Vi ser fram emot 2016 och allt vad vi kan hitta på, såväl inom vår förening och för oss själva. Vi skall försöka få till besök vid Berga och 4.sjöstridsflotttiljen för att bese deras fartyg vid kaj och även ett besök nere i Musköberget i början av året. Styrelsen planerar nästa års verksamhet i slutet av december.

Medlemmarna i vår förening kommer och går. Under året har en del av kamraterna lämnat oss av olika skäl men glädjande nog har leden slutits med flera nya medlemmar. Jag anser att det finns inga oroande skäl till att vårt föreningsliv skulle tunnas ut. Jag tror att en sådan kamratförening som vi driver behövs och är till glädje för oss alla. Påverka era vänner runt omkring er att komma med oss, de är alla välkomna bara de fyller våra blygsamma kriterier för medlemskap.

God Jul
Kjell

Regionmöte/5-kamp i Norrköping 2015-09-16

vid pennan Berit Åberg

Samlings skedde i Norrköpings utmärkta lokaler vid hamnen och vid stora kommandobryggan.

Nästan alla var där, vi saknade bara Gotland och Haninge. Örjan Sterner lämnade ett sent återbud så uppdraget som ordförande gick till Norrköpings ordförande Robert Hillgren.

Vi passerade genom dagordningen utan mankemang, en liten kaffepaus för uppmontering av dator blev enda avbrottet i förhandlingarna.

- Rekryteringen av nya medlemmar sker mest via hemsidan med 80 nya medlemmar i år.

- Annonssankaffning var ett hett ämne där det synes att flest annonser skaffas då föreningarna har speciella skäl till det såsom riksårsmöten, det finns dock alltid skäl till att skaffa annonser för det ger föreningen lite skrammel in i kassan! Det finns en förening som håller sig framme där och det är Ängelholm, de har ofta annonser från små lokala företag.

Bosse Schagerberg och Henrik Salén drar dock det tyngsta lasset med flest annonsörer och det är de som till stor del håller tidningen Flottans Män flytande.

- Lars Biärsjö valberedningen, redogjorde lite snabbt för läget inför nästa års förbundsstyrelse. Även där har det varit svårt med anmälningar, bara 5 föreningar har svarat på hans utskick vilket är svagt.

Men det redovisade förslaget stöddes av samtliga föreningar.

- Debatten hettade till när vi kom till hedersutmärkelser. Bara 4 föreningar i landet har i tid skickat in förslag till utdelning inom sin förening. Vid föregående möte sattes sista dag till den 1 augusti så en skärpning måste till. I nuvarande Flagg och Heders finns tidsplan och kravangivelser över vad som skall finnas med i en ansökan.

Förslag kom att ofullständiga ansökningar återremitteras för justering och upprättelse. Kansliet föreslog en översyn över reglementet men beslut måste ändå tas av förbundsstyrelsen i november för överlämning till Hedersutskottet i januari.

- Medlemsregistret i My Club visades som hastigast med alla finesser som ännu inte utnyttjas fullt ut. Någon förening hade testat att skicka medlemsavgiftsavvier på prov och det hade fungerat bra.

- Kompetenskatalogen diskuterades även och kommer att förtydligas ytterligare under kommande Lof i november efter symposiet om Italienjagarna. Nynäshamns enkät visas upp och rönt stort intresse. En del föreningar har skickat ut egna förfrågningar och andra har beslutat att de inte kan eller ska göra något då ingen förbandskontakt finns.

- Vid regionmöten skrivs oftast bara minnesanteckningar och dessa stannar lokalt inom regionen. Mycket skulle kanske vara bra även för andra regioner och ett förslag lades att ett möte per år protokollförs och skickas till Kansliet. Då kan fler få del av bra verksamheter.

- Samtidigt med regionmötet bjöds det in till 5-kamp och att det nu råkade bli på en onsdag syntes på deltagarantalet från föreningarna. Alla är inte lediga mitt i veckan och kan ställa upp. Nu är det inte klart sagt att dessa begivenheter ska ske samtidigt

utan det är upp till varje förening om det passar i tid och lokaler finns. Södertälje som är nästa förening i tur för 5-kampen hälsade alla välkomna en lördag på Notholmen nästa år, vilken meddelas senare.

- Innan vi bröt för lunch (pyttipanna) togs frågan om flaggvakter upp. I år finns två föreslagna tillfällen till flaggvakt, Krigsseglardagen i Djurgårdskyrkan den 1 november och adventsgudstjänsten i Gustav Adolfskyrkan den 1 december. Vid Krigsseglardagen deltog Flottans Män tidigare och verksamheten som har legat nere några år har återupptagits är väl den som i fortsättningen bör få vårt deltagande. Stockholm har ingen egen flaggvakt och ber om hjälp så där kan ju vi i Nynäshamn med våra flaggor få en chans att vara med igen.

- Mötet avslutades med inbjudan till lunchen och senare till 5-kampen.

I det strålände solskenet i parken utanför samlingslokalerna bland röda rosor och gulnande blad samlades vi alla efter den goda och närande lunchen. Det var dags för den ärligen återkommande **5-kampen**

Pärmar delades ut till de sju lagen. Från Nynäshamn var vi fyra personer så vi bildade helt fräckt ett enda lag där jag och Inger delade upp försöken mellan oss så vi deltog som en

man. På vår första station fanns ett gäng golfklubbor. Bollen skulle runt ett träd och sedan bort till en hink bakom några små kullar. Lars-Åke fixade det på 5 slag medan Bo och Inger klarade sig med 4 var.

Nästa gren var dart med tre pilkast per deltagare och det var verkligen darträkning som gällde. Pilen måste hamna i rätt fält på tavlan. Lars- Åke kastade 11 poäng och Bo 2 medan jag i alla fall träffade trädet!

Traditionsgrenen Kasttåg var nästa stations uppdrag och ett snöre var uppspant alldeles för högt och alldeles för långt bort för att det skulle gå bra upptäckte vi. Bara Bosse lyckades få ett kast rätt medan Lars-Åke provade på att rensa lite i träden ovanför och vi tjejer inte nådde ända fram.

Sista praktiska grenen var luftgevärsskytte. Inger grejade hela

22 poäng och Lars-Åke träffade för 20 och Bo hela 26 poäng. Jätteduktigt gjort i synnerhet av Inger som inte har skjutit tidigare.

Så bänkade vi oss i parkens rosen- gård för nu var det dags för frågesporten. 15 kluriga frågor där laget med gemensamma krafter lyckades få 12 rätt upptäckte vi vid senare kontroll.

En skiljedomsfråga fanns naturligtvis också. En liten glasburk med ett tagelsnöre i – hur långt i mm var detta snöre. Vi gissade, la ihop summorna och delade med 4 och fick summan 635.

Det vinnande laget skrev 869. Snöret var 900 mm.

Vinnande lag var Västerås 1 på totalt 29 poäng

Nynäshamn fick också 29 poäng men blev 2:a – vi föll på målsnöret eller på 234 mm snöre!

Norrköping 3:a på 25 poäng följda av Västerås 2/ 23, Stockholm 1/ 22, Norrtälje 19 och slutligen Stockholm 2 med 18 poäng.

Nu har Västerås två segrar på denna buckla så nästa år måste vi skärpa till oss!

För Nynäshamnslaget Lars-Åke Svenheden, Inger Lidström och Bo Schagerberg skriver

Berit Åberg

Soppkväll 2015-09-24

vid pennan Berit Åberg

Vi samlades på Balder ett trettiotal gäster och smuttade lite på våra mingeldrycker innan vi sugna på ärtsoppa och punsch slog oss ner vid borden och lyssnade på när ordförande kallade fram dagens jubilar; 70- åringen Jöran Westling, som under applåder mottog en liten gåva.

När soppan och efterföljande pannkakor med sylt och grädd avnjutits och kaffekopparna fyllts på samt eventuell avec hämtats och bockats av i listan, flyttade vi om våra stolar så att vi kunde höra och se kvällens gäst, Kmd Göran Frisk, Kjell drog igång vår

Jöran uppvakts

här i landet, utan även om andra länders händelser och farkoster.

Kjell försökte visa Görans bilder på duken men dessvärre ville sig inte tekniken vara på hans sida utan vi såg halverade bilder på fartyg och en mängd andra ting.

Men det som inte framkom i bild fick vi höra om och det uppskattade föredraget avslutades med en mängd frågor från deltagarna. Sedan avtackade vi Görän med en varm applåd och ett heders-tecken.

Red not.

Tyvär sammanföll detta intressanta föredrag med ett annat engagemang för min del vilket gjorde att inget av det Görän berättade, åtminstone för närvarande kan återges. Att spela in vad som sades och att ta bilder på föredragshållaren glömdes bort. Förgäves har jag hittills sökt Görän för att få honom att kort skriva ner det budskap han framförde. Det är min fulla och fasta övertygelse att det Görän berättade förtjänas att spridas till en större krets än de som hade tillfälle att lyssna på föredraget.

Krigsseglardagen, dagen då vi minns de alltför länge bortglömda.

vid pennan Berit Åberg

För många år sedan inbjöds anhöriga till de 2000 svenska sjömän i handelsflottan som omkom på haven under andra världskriget till en minneshögtid kallad Krigsseglardagen.

Övriga nordiska länder har hälsat sina sjömän välkomna hem och byggt vackra minnesplatser över de omkomna. Där finns även flera svenska sjömän omnämnda. Sverige invigde sitt första minnesmärke i Helsingborg 1950 och i Göteborg först år 1997 med ett monument över de svenska fartyg med 1370 svenska sjömän ombord som torpederats eller minsprängts.

För de som kom tillbaka med livet i behåll och med hemska minnen från internerings-

bildkanon och på väggarna runt i lokalen hade Görän spämt upp sjökort från Östersjöområdet för att vi skulle kunna följa med bättre i hans berättelser.

Utän att gå in i detalj över allt vi fick veta så hörde vi om mjuka farkoster under vattenytan, dykarutrustningar, räddningsfarkoster och om många olika ubåtstyper från Spiggen fram till våra dagars modeller. Flera korta och spännande upplevelser och då inte bara om U 137 och Hårsfjärden

Pancaketime för Elisabeth och Görän Frisk

läger och hårda år till sjöss där många sett sina kamrater försvinna, väntade inte precis stora famnen när de steg ner på svensk jord. Där stod polis och kronofogde och de blev anklagade för vapenvägran, skattesmitning och för att inte ha deklarerat sina inkomster vilket ledde till mångåriga processer varav en tog slut först år 1963.

Det tjänstgjorde svenska sjömän även under andra länders flagg och de för dem finns inga minnesmärken. Det är för deras skull denna krigsseglarhögtid hålls och det har kommit att bli en tradition som Svenska sjömanskyrkan anordnar runt om i landet.

I Stockholm hålls sedan 2008 minnesdagen i Djurgårdskyrkan första söndagen i september och även i Malmö, Norrköping, Uddevalla och Karlstad förutom Göteborg och Helsingborg hålls Krigsseglarhögtider.

Vill man veta mer om vad som hände sjömännen under kriget till sjöss rekommenderas boken Krigsseglare av Olle Allansson.

1 november samlades ett 20-tal medlemmar från Flottans Män i Djurgårdskyrkan i Stockholm med en 4 man stark flaggvakt för att i den enkla träkyrkan byggd av skeppsredaren John Burgman 1828 lyssna på härligt svängande musik från Tyresö Jazzband.

Den klartinnettspelande medlemmen och sjömansprästen Nils Göran Wetterberg inledde med ett minnestal över de sjömän som levtt på havet och sedan blivit kvar i havet.

Alla de som fanns på de 205 svenska fartyg som torpederades under kriget, alla de som flytt i eländiga båtar och de som idag på samma sätt flyr över haven och inte kommer fram.

Det är deras liv och hågkomster dagens samling handlar om.

Även idag dör sjömän på havet för segelfartygens sjörövare har bara bytt till snabbare och mindre farkoster och kallas idag pirater och liksom då har vi sjömän i tjänst.

Svenska sjöräddare tillsammans med grekiska kamrater räddar just nu liv i Medelhavet och Svenska Sjömanskyrkan finns med överallt.

Viveka Axell Heden sjöng vackert och dagens präst Patrik Pettersson ledde gudstjänsten som även innehöll mer musik av Tyresös Jazzband.

Örjan Sterner ledde krigsmannabönen innan församlingen reste sig för fanborgen som lämnade kyrkorummet.

Kyrkkaffet serverades i Sjömanskyrkan i Frihamnen men dit för inte vi utan vi vände hemåt igen och första stoppet blev Brandbergen för att släppa av Lars Engvall.

Soppkväll 2015-10-29

vid pennan R Stang

Denna soppkvällen blev det, om inte fullsatt så iallafall väldigt välbesökt. Fyrtiosex medlemmar med sällskap hade anmält sig vilket vi naturligtvis tyckte var väldigt trevligt. Om det var den hägrande fisksoipan eller det aviserade föredraget av "Sjöman Öhman" som var orsaken till denna anstormning vill jag inte spekulera i, kände enbart att det var trevligt att så många kom.

Efter sedvanligt mingel tog Kjell till orda och presenterade vår nye medlem Anders Öhman, sjökapten och sedemera reporter på Dagens Nyheter. Numera glad pensionär.

Kjell bad sedan Erik Wahlund att komma fram för att ta emot den tavla som de som fyllt 75-år brukar få. Allas våran Micke stod sedan på tur eftersom han firat sin 50-årsdag, vilket kvalificerar även honom att få en tavla. Båda jubilarerna var synbart glada och vi applåderade och hurrade för dem.

Fisksoppan dukades fram. Vi kunde ganska snabbt konstatera att Micke än en gång överträffat sig själv. Soppan var mustig, välkryddad och utomordentligt god.

När alla var nöjda och mätta dukades det fram kaffe och förbereddes för kvällens föredrag av Anders. Hans ämne var hur medierna upplevde och presenterade nyheterna för sina läsare.

"Djupa lögnen" UbåtHuvskHors 2009-01-14 1980 – 1981 – 1982

-Om Erik inte syns – finns han då?

Vi leker kurragömma en vacker sommar dag ute på Ön. Erik 6 år gömmer sig under bordet på verandan som täcks av en färgglad duk som är lite för stor och hänger ner på sidorna. Han är tyst som en mus. Storasystrarna Johanna 11 år och Emma 9 år letar efter sin lillebror. De vet att han sitter under bordet men låtsas leta för att han ska känna spänningen i att inte vara upptäckt.

När de två systrarna går runt hörnet på verandan och försvinner bort passar Erik på att lämna gömstället under bordet, springer ner för trappan mot snickarboden och gömmer sig under verandan. Genom springorna ser han sina systrar komma tillbaka. De lyfter på duken och ser att det är tomt. Lillebror är borta.

-Var är Erik? säger de.

Ön ligger i Stockholms södra skärgård i kanten av Mysingen. När vi står på vårt berg och häver oss på två kan vi skymta Älvsnabbens monument bakom trädkropparna. När vi åker över till Ön från Nynäshamn så passerar vi om styrbord ön Mälsten. Längre bort skymtar Nättarö. Om babord ligger det stora Muskölandet. Jag håller kursen strax ovanför Östra Röko och med vattentornet ungefär i aktern så går vi klara grynnorna och vidare mot den skyddande viken där vi har en båtplats.

Denna höstdag är klar och kylig. Vinden är svag och sikten god. Jag påminns om att just precis här för 30 år sedan utspelades ett av efterkrigstiden mest dramatiska händelser – den så kallade "Horsfjärdenincidenten".

Anders tar mikrofonen och börjar berätta

Under två dramatiska oktoberveckor 1982 jagade den svenska marinen sex främmande ubåtar i Stockholms skärgård flertalet i Horsfjärden nära Muskö örlogsbas. Ett år tidigare i oktober 1981 grundstötte den sovjetiska Whiskey-ubåten U 137 i Karlskrona skärgård.

Sjunkbombsfällning från fartyg

Vid Mälsten utanför Nynäshamn sprängdes bottenminor och det rädde krigsstämning. Vi såg detonationer och vattenuppkast från sjunkbomber och lyssnade på marinens skarpa kommunikation i våra civila radioapparater.

Jag såg en skarpt guldfärgad fläck och militära källor berättade om mystiska knackningar från en skadad ubåt som låg på djupt vatten

Ubåtar kom på sätt och vis tidigt in i mitt liv. Året var 1943 och andra världskriget rasade. Mitt första hem var ett grönt hus på ön Bergholmen, en ö i Stockholms innerskärgård vid Torsbyfjärden. Den långsmala bergiga ön var flottans minförråd. Inne i

berget stod svarta hornminor som väntade på att läggas ut i Östersjön.

Det gröna huset låg ungefär mitt på ön och inte långt därifrån låg en barack för de värnpliktiga soldater som vaktade ön. I en hundkoja bodde en schäferhund som hette Raja och som nattetid spanade i terrängen efter misstänkta sabotörer. När hon inte spanade efter sabotörer stod och kopplad med en kedja och skällde ibland så det dånade över hela ön

På norra sidan strax utanför tunnlarna löpte en betongbrygga och där anlöpte minutläggare, ubåtar och andra av flottans fartyg som hämtade minor som lades ut efter svenska kusten. Det var svarta blänkande tingestar som påminde om tunnor. På varje mina satt vita horn som skulle brytas av om ett fientligt fartyg kolliderade med denna dolda tingest under vattenytan och då exploderade sprängmedlet i minan. Min far Ivar, var flaggstyrman och ansvarig för minförrådet.

Krigsläget hade stor betydelse för far och mor. De hade gift sig år 1939 samtidigt som krigsutbrottet. Min mor Lilly återkom ofta under sitt liv till denna ceremoni som hon kallade "krigsvigsel". Om min far Ivar skulle omkomma i kriget var Lilly garanterat pension livet ut.

Ivar var militär och underofficer i flottan med den militära graden flaggstyrman. Han var dessutom minspecialist och en nyckelperson i det svenska försvarsmakten.

Under första världskriget ingick han i en specialgrupp som desarmerade minor som slitits loss och drivit in på svenskt sjöterritorium. Han var med och svepte minor i Skagerack och hade kamrater som var med ombord på minfartyget "Gunhild" som gick på en mina och sprängdes i luften

Det var ett livsfarligt arbete att ro ut och oskadliggöra dessa dödsbringande tyska hornminor genom att skruva av tändrören. 60 kronor per mina var ersättningen från den svenska staten.

Vid desarmering av en rysk mina på Öland 1916 gick något snett och ett tändrör exploderade sedan far hade kastat den ifrån sig i sista ögonblicket.

Andra världskriget drabbade också påtagligt neutrala Sverige. Hösten 1941 sprängdes och sjönk tre jagare på Horsfjärden och 33 av flottans sjömän omkom. År 1943 försvann ubåten "Ulven" med man och allt. Far var med i de haveriutredningar som kom till stånd. Krigsvintrarna i början av 1940-talet var mycket kalla och skärgården var islagd med

fast is. Mor packade in mig i päls och satte mig i en låda på sparken och körde omkring mig ibland på isen runt Bergholmen.

Mor levde ett isolerat liv på Bergholmen. Hon hade bara mig att umgås med. Far hade fullt upp med sina minor och att se till att de kom ut ur tunnlarna i rätt ordning och förberedda för sin dödsbringande uppgift.

Säkerhetsläget var högt. Vid ett tillfälle var Mor ute i terrängen ensam för att plocka bär och upptäcktes då av en beväpnad vakt med hunden Raja i koppel. Hon blev senare tillsagd på skarpen av Far att inte göra om detta.

Kosthållet på Bergholmen drygades ut med att Far fiskade och hade höns och kaniner i bur. Vi hade färska ägg och ibland åt vi kaninkött. En natt åt räven upp alla hönsen och Ivar blev mycket arg.

En tidig morgon stod jag i mörkret iklädd vit päls och höll far i handen. Några lampor lyste upp den gråsvarta oljefläckiga kajen. De svarta minorna lastades ombord i en ubåt som låg förtöjd längsides.

Ubåtslarm hade ingen större trovärdighet hos DN:s nyhetsredaktion i slutet av 1970-talet. En av notischeferna som sorterade morgonens telegram och svarade i telefon var Hugo. Han kommenterade ubåtslarmen så här ibland:

- Det finns inga ubåtar och om de finns så inte är de ryska...

När dåvarande moderat försvarsministern Eric Krönmark hösten 1980 fick en begäran om skarp vapeninsats mot en misstänkt ubåt i farvattnen nära Huvudskär i Stockholms skärgård så förstod vi i DN:s nyhetsgrupp att militären menade allvar.

Den så kallade "nyhetsgruppen" hade bildats tre år tidigare hösten 1977 på initiativ av redaktionsledningen och några reportrar. Gruppen skulle sortera direkt under nyhetschefen.

Skarp vapeninsats mot misstänkt ubåt i fredstid krävde regeringsbeslut och det var den begäran som moderaten Krönmark i den borgerliga minoritetsregeringen fick ta ställning till. Folkpartiets dåvarande ledare Ola Ullsten var statsminister. Försvarsministerns uttalande att marinen kunde beordras att sänka en främmande ubåt var ett så skarpt uttalande att vi måste ta det på allvar.

Uppgifter från marinens sjögående båtar talade för att besättningen på bogserbåten "Ajax" den 18 september på 300 meters håll såg ett gråsvart ubåtsstorn passera för att försvinna under vattenytan.

Ubåtsstornet hade en mycket karaktäristisk profil. I Östersjön fanns 1980 bara en så-dan typ – den sovjetiska ubåten "Whiskey" (Nato-beteckning). Ungefär 200 ubåtar hade byggts av denna typ sedan början av 50-talet och vid denna tidpunkt var 50 ubåtar i tjänst och cirka 100 i reserv. Ubåtar fanns bland annat i Polen som tillhörde Warszawa-pakten.

I DN:s nyhetsgrupp kom ubåtarna att hamna på mitt bord. Jag hade ett förflutet som sjöman i svenska handelsflottan i åtta år och hade studerat tre år på sjöbefälsskolan i Stockholm och avlagt

HMS Hasslö

sjökaptensexamen 1962. I tre år hann jag segla sjöbefäl innan jag mönstrade av och började läsa till journalist i Poppius Journalistskola.

Jag kom till DN år 1970 efter några år i specialtidningar för båtliv och jag hade nyss fyllt 40 år när ubåtarna dök upp i mitt liv.

Fanns det några ubåtar i "klippen"? Dessa klipp fanns i DN:s jättearkiv som bestod av små bruna kuvert noga sorterade i trälådor. I dessa fanns de flesta artiklar som skrivits genom åren. Jag hittade ett kuvert med rubriken "kränkningar" och fastnade för en rapport från DN:s Göteborgsredaktion i slutet av oktober 1966.

Detta år var ubåtslarmen många. "Minsveparfolk – Vi "satt" på ubåten i två timmars tid" löd rubriken i DN den 22 november 1966 under en fyrspaltig bild av besättningen på kustflottans minsvepare "Hasslö". Vid minst två tillfällen hade man med blotta ögat sett främmande ubåt långt inne på svenskt vatten mellan Lysekil och Marstrand på västkusten. En låda knallskott kastades i vattnet. Med två metallod hittades ubåten på 9 meters djup på en position där sjökortsdjupet var 30 meter.

"Grodmän spionerar ny teori – vittnen såg ubåt i fjord" löd rubriken på "ettan" och i tidningen en fyrspaltig artikel under rubriken "Militärbaser spionmål."

Ett misstänkt främmande ubåt hade siktats och sjunkbombs utanför Lysekil och grodmän misstänktes ha landsatts nära militära anläggningar i Gullmarsfjorden. De vittnen som sett en ubåt utanför Skredsvik sades vara "fullt pålitliga". Efter sjunkbombsanfall siktades oljefläckar. Militärbefälhavaren avbröt till slut de resultatlösa ubåtsspaningarna. Ett tiotal rapporter om siktad ubåt hade lämnats in till milo Väst i Skövde.

Dåvarande försvarsminister Sven Andersson (s) sade i riksdagen i den debatt som följde:

"Det råder inget tvivel om att främmande ubåtar vid flera tillfällen befunnit sig på svenskt territorium."

En tidning som misstrodde denna ubåtsjakt var sjöfolksförbundets tidning "Sjömannen". I en artikel publicerad från den 10 november 1966 skriver tidningen: "Ubåtsjakten en bluff. Höga militärer anklagas".

"Så länge våra marina myndigheter inte kan ge mer dokumenterade fakta och komma med annat än diffusa påståenden och vaga kommentarer i officiella kommunikationer så tror vi att det är en ubåtvals som spelats upp för svenska folket. En vals och ingenting annat!".

DN:s Moskvakorrespondent rapporterade söndagen den 13 november 1966 att ubåtarna i Sverige ej var sovjetiska. I den militära tidskriften Röda Stjärnan refererade en talesman för sovjetiska marinkommandot som sa att sådana uppgifter var rena spekulationer i syfte att förleda den svenska opinionen.

När ubåtslarmet vid Huvudskär kom hösten 1980 ordnade jag på DN fram ett sjökort och började studera öar, kobbar skär och djupkurvor. Om det fanns en främmande ubåt där så var det i "mina" vatten där jag växt upp sommartid innan jag gick till sjöss.

I början av 1950-talet hyrde familjen en sommarstuga på ön Marbåling som ligger strax norr om Utö och när Sadelöga och Huvudskär. Detta skärgårdsområde var flottans basområde där ständiga övningar pågick. Inte så långt från vår ö låg Stabbo där marinen värnpliktiga lärde sig skjuta luftvärnskanon mot randiga korvar som släpades efter surrande propellerplan.

Min militära kunskap var liten. Under min värnplikt som civil sjökaptan i marinen i början av 1960-talet tjänstgjorde jag bland annat på isbrytare och som båtförare i sjötransporten på Märsgarn i Horsfjärden. Jag körde kustflottans snabbåt "Kuling" och vattenbåtar "Glan" som försörjde kustflottan med färskvatten och färjan mellan Märsgarn och Årsta Havsbad. Jag hade civil behörighet som styrman och befälhavare i begränsad sjöfart vilket försvarsmakten listigt utnyttjade för en dagpenning på 12 kronor.

Den främmande ubåten som siktades vid Huvudskär den 18 september 1980 vägrade lämna svenskt vatten. Dåvarande ÖB Lennart Ljung beordrade fram en särskild analysgrupp för att närmare analysera detta nya uppträdande.

Militära källor berättade att en helikopter fällt sjunkbomber som varning och ubåten skulle då ha styrt ostvart. Några dagar senare fick en svensk ubåt kontakt med en ubåt som låg åtta sjömil inne på svenskt territorialvatten. Den svenska ubåten steg upp till vattenytan och knallskott fälldes mot den okända ubåten som då styrde ostvart.

Tre dagar senare fick marinen en ny kontakt med okänd ubåt strax söder om ögruppen Huvudskär. En sjunkbomb fälldes från helikopter som varning. Den okända ubåten girade ostvart igen.

Två dagar senare var det dags igen denna gång ost om Huvudskär. Besättningen på en helikopter såg ett kort ögonblick den okända ubåtens master över vattenytan. En av marinens helikopter fick hydrofonkontakt med stillaliggande okänt föremål på botten och fällde för säkerhets skull en sjunkbomb som varning. Det okända föremålet visade sig senare vara ett vrak.

Den 25 september beordrade ÖB Lennart Ljung förstärkning och jagaren "Halland" som låg på översyn vid Muskö örlogsbas i Horsfjärden. Fartygschef var kommendörkapten Hans von Hofsten. På kvällen den 27 september ger försvarsstabens operationsledning order om att IKFN skall tillämpas utan inskränkning.

IKFN är ett reglemente för krigsmaktens uppträdande i fred och neutralitet. Om en främmande ubåt kommer innanför territorialgränsen 12 sjömil skall den först varnas med knallskott eller sjunkbomb. Om ubåten envist vägrar ge sig av kan ytterligare varningsskott avlossas efter "särskild order".

När jagaren "Halland" är på gång över Mysingen får helikoptrar ny kontakt med den främmande ubåten fyra sjömil söder om Huvudskär och faller sjunkbomber. Så här berättade fartygschefen Hans von Hofsten om vad som hände: "Med utnyttjande av de sista skvättarna bränsle lyckas helikoptrarna hänga kvar i luften och leda in "Halland" för anfall. På 800 meters håll skjuter jagaren en stridsladdad antiubåtsraket med 100 kilogram trotyl mot ubåten.

Syftet med vapeninsatsen är alltjämnt att tvinga ubåten att inte övervattensläge, inte att sänka den. Efter avlossandet av AU-raketen förloras kontakten med ubåten. Ytterligare kontakter erhålls inte."

Ubåtsjakten vid Huvudskär avblästes efter nästan tre veckor operation. Den 5 oktober siktade det polska ubåtsbärningsfartyget PIAST 281 på internationellt vatten vid Hoburgen sydost om Gotland. Trålare från öststaterna bildar en ring runt fartyget. Två polska Whisky-ubåtar intar ytläge nära bärgningsfartyget och en av ubåtarna förfaller vara skadad, enligt en observatör.

Observationen av en Whisky-ubåt från bogserbåten "Ajax" den 18 september kunde ha ett samband med den skadade ubåten som siktades den 5 oktober, men dessa iakttagelser räckte inte som bevis, enligt försvarsstabens bedömning.

För några få nyhetsjournalister på DN:s redaktion var Huvudskärs-incidenten år 1980 inte det första ubåtslarmet detta år. Jagaren "Halland" fällde den 12 mars samma år en sjunkbomb mot misstänkt ubåt vid inloppet till Karlskrona. Ubåten hade lokaliserats med aktiv hydrofon under goda hydroakustiska förhållanden i vattnet. Under den påföljande jakten gjorde ubåten flera undanmanövrar innan den lämnade svenskt vatten sedan sjunkbomben fällts.

En märklig detalj var att den främmande ubåten på ett retfullt sätt började sända med sin aktiva hydrofon från en position nära territorialvatten-gränsen. Karlskrona-incidenten våren 1980 väckte ingen större

Hans v Hofsten

U 137

uppmärksamhet i medierna.

När den sovjetiska ubåten U 137 ett år senare grundstötte i Gåsefjärden nära Karlskrona den 27 oktober 1981 befann jag mig som DN:s utsände konsumentreporter i Varberg på västkusten för att testa småbåtar. Vädret var blåsigt med hög sjö i Kattegatt och ett perfekt testväder för småbåtar. På TV såg jag den grundstöta ryska ubåten och förstod att det var en världsnöhet. Sverige som låg i kläm mellan två stormaktsblock hade plötsligt hamnat i det kalla krigets mittpunkt. Den ryska

ubåten gick inte att bortförklara som en "budgetubåt".

U 137 grundstötter samma kväll vid 21-tiden i den militära farleden inom svenskt skyddsområde i Gåsefjärden vid Torumnskär. Ubåtsgrundet låg inom den enslinje av två farledsmärken, som bestod av två vitmålade kuber av betong. Grundet låg inom ett bälte av bottenminor, vars uppgift var att skydda farleden från intrång av fientliga fartyg i en krigssituation. Inom fjärden fanns flera militära anläggningar bland annat krigsförhöjningsplatser för marinens folk att skydda sig vid i krigstid.

Det var först när marinens folk från örlogsbasen i Karlskrona upptäckte den 28 oktober upptäckte den sovjetiska ubåten 137 som också hade beteckningen S363 på grund vid Torumnskär i Blekinge skärgård som främmande ubåtar blev tydliga i svenska folkets ögon,

"Äntligen!", utropade amiral Bengt Schuback, tjänstgörande försvarsstabschef.

I ubåten U137s krigsloggbok finns dagen för finns dagen för grundstötningen infört en lång rad noteringar bland dessa:

- 21:57 Ubåten slår mot botten. Dieseln stoppad. Båda motorerna full back.
- 21:58 Övningslarm. Blås förliga tankar. Skadesökning.
- 21:59 Förliga centrala barlasttankarna blåses med högrtrycksluft. 15 graders slagsida åt babord. Lutning 3 grader åt aktern. Kurs 316 enligt GK.
- 22:06. 11 grader slagsida åt babord, lutning 3 grader åt aktern, Ubåten står på grund.
- 22:08. Lossdragning från grundet inleddes. Centrala barlasttankarna blåses med högrtrycksluft. Ubåten blåst för balans.
- 22:13. Lanternorna tända. Ankarljus tända. Ubåten har inte kunnat flyttas.
- 23:00 Sedan FC analyserat situationen, kom denne till slutsatsen att ubåten

stod på grund på Christiansö i Danmark.

Att ubåt U137 skulle ha grundstött på denna lilla klippö i havet utanför Bornholm var helt osannolikt. Nio år tidigare i juli 1972 besökte vi Christiansö på en semestersegling runt kusten.

Vi gick från Sandvig på Bornholm och anlöpte ön efter två timmars gång ut i havet. En smutsig hamn med stinkande fiskavfall och döda fåglar mötte oss. Den lilla ön har en gammal befästning. Ön är isolerad i havet och hade möjligen ett strategiskt värde i forna tider vid försvaret av Bornholm.

Varför befann sig U137 på svenskt inre farvatten den 27 oktober 1981?

Ett möjligt motiv var att spionera på den nya trådstyrda torped för ubåtsjakt som testades. Detta vapen skulle användas mot främmande ubåt och att lyssna och notera torpedens propellerljud skulle ge en tänkbar fiende viktiga uppgifter för att konstruera ett motmedel.

Samma dag som U137 befann sig på en position söder om Aspö befann sig ett svensk militärt fartyg i samma farvatten strax utanför Gåsefjärden strax syd om Aspö. Bärgningsfartyget "Heros" deltog tillsammans med två helikoptrar och den svenska ubåten "Näcken" i en test med marinens nya trådstyrda ubåtsjakttorped 42. Torpeden var trådstyrd och gick på buller från en fientlig ubåt. "Näcken" var med som målubåt. FMV (Försvarets Materielverk) om utvecklar vapensystem åt försvaret ansvarade för testet.

"Heros" låg rakt syd om Aspö på kurs mot en position där två torpeder skulle plockas upp. Klockan var strax efter klockan 20:00 på kvällen och de två Noab-dieslarna bullrade högt. Besättningen såg Utklippans fyr lysa klart på avstånd. Fyrskenet syntes klart hela kvällen från det att övningen startade vid 17-tiden tills den avslutades vid 22-tiden.

Vid hemfärden mot Karlskrona vid 22-tiden gjorde "Heros" sällskap med tankfartyget "Eldaren". De två fartygen lade en högljudd bullermatta av dieselmotorljud över skärgårdslandskapet på väg in mot basen.

U 137 grundstötte samma kväll med buller och brak och försökte med vrålande dieselmotorer att komma loss men det gick inte.

Knappt två månader efter ubåtens grundstötning offentliggjorde Förvarsstabens informationsavdelning den 18 december 1981 sin rapport om "Ubåt 137 på svenskt vatten." ÖB sade att i den rapport som lämnats till regeringen i sin helhet är vissa uppgifter hemliga.

Av rapporten framgick att "några egna fartyg hade inte varit i området under tisdagskvällen och natten till onsdag förutom en ubåt och en helikopter".

ÖB skrev att vid kontakt med ubåten 137, under befäl av örlogskapten Anatolij Gusjtjin, sades att båten gått på grund kvällen innan – tisdagen den 27 oktober. Anledningen skulle vara felnavigering och trasig navigationsutrustning.

Sovjetisk media meddelade i en kort notis att en sovjetisk ubåt gått på grund i svenska skärgården och skulle få assistans av svenska myndigheter. Finsk media rapporterade att den påstådda radioaktiva strålningen från U137 kom från ett armbandsur. Militära källor i Sverige sade senare att U137 hade 533 mm torpeder med kärnladdade stridsspetsar.

Felnavigering, fyllegrej, var också några av de spekulationer som snabbt kom igång dagarna efter grundstötningen. En teori var att U 137:an fick hydrofonsignaler på sig från de två ubåtsjakttestande helikoptrarna. För att undgå upptäckt styrde ubåten in mot Gåsefjärden, missade ett girmärke och gick på grund.

Den sovjetiska ubåten U137 var ett statsfartyg och hade diplomatisk immunitet. Besättningen fick förhöras innan ubåten skulle dras loss från grundet och bogseras ut på fritt vatten. De var svenska sjöofficerare som med sovjetiska diplomater som åhörare förhörde den ryska besättningen på 137. Bevisvärdet av dessa förhör och de uppgifter

som redovisades var lika med noll.

I den civila sjöfarten söks sanningen vid en sjöförklaring då en sjöolycka inträffat. Då gestaltas om sjöförhör av besättning och andra inblandade under ed och materialet föreläggs en sjöaklagare vid en domstol som sedan granskar om det föreligger ett vållande eller ej. Vid svåra sjöolyckor typ Estonia-katastrofen 1994 tillsätts en haverikommission.

Sjöolyckor med örlogsfartyg utreds av de militära myndigheterna som använder hemligstämpeln för att inte vilja offentliggöra uppgifter som kan skada den egna verksamheten i ett skarpare läge.

Ett år efter U137s grundstötning i Blekinge skärgård blev jag den 26 september 1982 utsänd av DN att besöka den amerikanska robotfregatten "USS Belknap" som tillsammans med fregatten "Elmer Montgomery" och ett depåfartyg "Monongahela" var på ett tredagars flottbesök i Stockholm. Örlogsfartygen, låg förtöjda vid kaj i Stadsgården och hade deltagit i två Nato-övningar "Northern Wedding" och "Boald Guard" – i Östersjön.

"No comments!" (inga kommentarer) svarade fartygschefen på frågan om det fanns några kärnvapen ombord.

Av en marin källa fick jag veta att de amerikanska örlogsfartygen hade haft eskort av en västtysk Nato-ubåt till den svenska territorialgränsen på 12 sjömil. Uppgiften gick inte att få bekräftad. Besöket på "USS Belknap" resulterade i en pliktskyldig text på nyhetsplats.

Detta amerikanska flottbesöket var i realtid en händelse som på sätt och vis inledde den stora ubåtsjakten i Horsfjärden som pågick under oktober och november 1982. Då genomförde marinen under ögonen på ett stort mediauppbåd de kraftigaste vapeninsatserna sedan andra världskriget. Ett 50-tal sjunkbomber och fem minor sprängdes utan att någon ubåt tvingades upp för identifiering.

Under ett av de mest dramatiska dyggen avlöstes den borgerliga regeringen under ledning av Thorbjörn Fälldin av statsminister Olof Palme sedan socialdemokraterna vunnit en övertygande valseger och bildat regering.

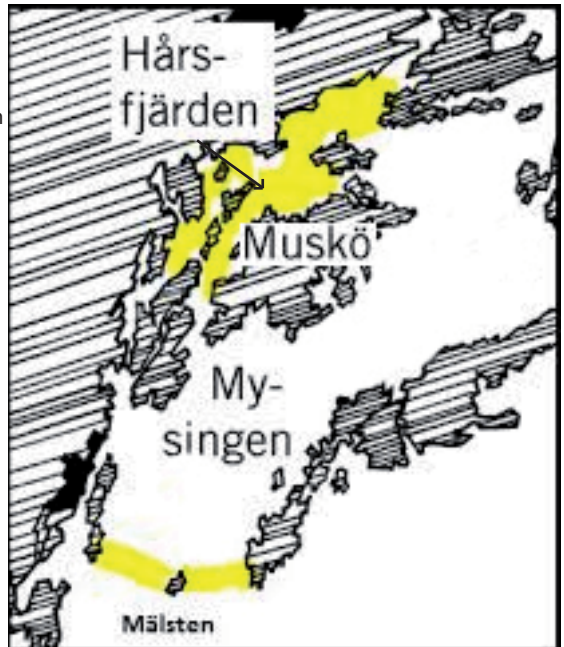
Skärgårdsområdet som omfattar Horsfjärden (stavades tidigare med "å", det vill säga "Hårsfjärden") ligger strax söder om Dalarö.

Fjärden ligger skyddad av fastlandet i norr och i väster. I öster ligger öarna Vitsgarn och Märsgarn där den jagarolyckan inträffade under andra världskriget då 33 sjömän omkom.

I södra delen av fjärden tornar de väldiga bergen på ön Muskö där marinen sedan 60-talet haft atomsäkra dockor inne i berget för att skydda kustflottans båtar i krig och sköta underhåll i fred.

Södra inloppet till Horsfjärden går via smala inlopp från den större fjärden Mysingen in genom Skramsösund. Under hela det kalla kriget var området avlyst med tillträdesförbud.

Horsfjärden har bara ett inlopp för större fartyg typ jagare, kryssare, och ubåtar och det är genom norra infarten mellan Märsgarn, Vitsgarn och Oxnö där djupet i farleden är cirka 40 meter. Vattendjupet är till-

räckligt för att en större ubåt osynlig kan smyga in i fjärden i undervattensläge.

Ubåtsjakten i Horsfjärden inleddes med att två värnpliktiga på väg i en motorbåt från Märsgarn till Vitså såg en vågrörelse i formen av ett V och två stycken rör som stack upp ur vattnet i spetsen på vågrörelsen. De beskrev ingående rörens utseende och inbördes avstånd. Rören som

antogs vara periskop och antenner från en ubåt höll en kurs mot Berganäs i en fart av cirka 5 knop och efter en gir med kurs mot Kärringholmen försvann rören under vattentytan. Vågrörelsen upphörde.

Marinens operativa ledning bestämde sig för att den 1 oktober 1982 klockan 13:00 så fanns det en främmande ubåt i Horsfjärden.

En händelse som kopplades samman med denna observation var att jagaren "Halland" under befäl av kommandörkapten Hans von Hofsten hade dagen innan tidigt på morgonen den 30 september siktat ett okänt föremål på radarn vid Skramsösund – ett av de södra inloppen till Horsfjärden. Radarekot var litet och skarpt. Utkiken trodde han sett en stock. Sikten var begränsad i regn och efter en kortare spaning avskrevs det okända radarekot och jagaren "Halland" anlöpte kajen i hemmahamnen.

Denna vanliga fredag ringde telefonerna utan avbrott till DN:s nyhetsredaktion på Marieberg i Stockholm. Allmänheten undrade vad som pågick i skärgårdsområdet omkring Årsta havsbod och Berga som ligger på fastlandet i kanten på Horsfjärden. Bullrande helikoptrar doppade sina hydrofoner i vattnet utan avbrott fick folk att undra om "militären är ute och leker krig igen" eller om det var något allvarligt på gång.

Försvarsstabens informationschef överste Jan Åke Berg fick av DN frågan per telefon: Vad är det som pågår? Så här löd svaret:

"Vi jagar ubåt!"

"Är ni säkra på det?" (DN)

"Vi måste lita på våra sinnen!"

I samma område befann sig av en händelse en av DN:s notischefer och han tjuvade envist på oss att komma ut och titta vad som pågick. Hans envishet bidrog till att DN:s nyhetsbevakning kom igång snabbt.

Marinen misstänkte det sensationella att det fanns en främmande ubåt i Horsfjärden. Det blev en trespaltare med bild av helikopter och patrullbåt om ubåtsjakten i skärgården med rubriken "Försvaret tyst av säkerhetsskäl". Ingressen berättade om fortsatt ubåtsjakt med vapeninsatser av sjunkbomber. Major Börje Johansson på försvarsstaben sade att av säkerhetsskäl kunde inga detaljer lämnas ut. Han bekräftade att "möjlig ubåt" fanns inom området nära känsliga försvarsanläggningar. Så här sade han:

"Får en främmande ubåt veta för mycket via öppna källor om våra operationer så har den senare något slags facit när den lämnat oss och nätt hemmahamnen. Den kan då säga att där och där blev vi upptäckta – och den informationen vill vi inte stå till tjänst med".

När de första sjunkbombarna detonerade så var flera av DN:s reportrar på plats vid Horsfjärdens strand. Vi inrättade en "stab" i en husvagn och i en sommarstuga med

sjökort, radioapparater och tekniska utrustning för att via telefon snabbt kunna överföra text till redaktionen i Marieberg.

Vi upptäckte ganska snart en lucka i den militära informationen. De militära talesmännen ville inte tala om var som pågick och motiverade den knapphändiga informationen med att de inte ville röja sin taktik för den främmande ubåten.

Då fick vi plötsligt lyssna på "Tore Martin" i en knastrig radiomottagare som vi köpt på en importfirma i Stockholm. Janne och "Bil-Johan" som var redaktionens experter på radiokommunikation hade köpt in apparater som efter lite skruvande plötsligt gav oss direktkontakt med den operativa stridsledningen i ubåtsjakten. "Tore Martin" blev en bekräftelse på vad som pågick. Detta var högst märkligt. Ubåtsjakten kändes mer som en repövning än ett "skarpt läge".

Förklaringen var att i instruktionen för försvarsmaktens uppträdande i en fredsincident (IKFN) skulle viss radiokommunikation vara öppen. Vi hörde bland annat "Tore Martin" anhålla om eldtillstånd för att från helikoptern fälla sjunkbomber mot misstänkt ubåt.

Det var när en helikopter fick en så kallad "hög doppler" i sin hydrofon vilket betydde mål i rörelse. En tydlig "doppler" kopplad till en avståndsförändring sågs vara den bästa klassificeringen vid ubåtsjakt. För oss vanliga betraktare är en "doppler" lättast att förstå när till exempel en polisbil med påslagna sirener passerar och ljudet förändras.

Marinens helikoptrar hade en särskild frekvensanalysator för att bedöma "doppler" för att utesluta mänskliga felbedömningar.

Var det omöjliga plötsligt möjligt? Hade marinen koll på en rysk ubåt i Horsfjärden nära de hemligaste av de hemliga av försvarets anläggningar? Det lät så i alla fall. Att ubåten var rysk kändes självklart efter U 137:s grundstötning ett år tidigare. I våra sinnen spökade den ryska ubåten i Gåsefjärden U 137 och ubåtar från Nato funderade vi inte ens på. Möjligen sände jag en tanke till den västtyska Nato-ubåten som någon vecka tidigare eskorterat de tre amerikanska örlogsfartygen till 12-milsgränsen.

Den sovjetiska Whiskeyubåten typ 137 hade en skrovlängd av 76 meter vilket motsvarade en dryg millimeter i ett sjökort skala 1:50 000. Djupgåendet på denna ubåtstyp är cirka fem meter och sådan ubåt i undervattensläge kan osedd smyga sig in osedd i Horsfjärden i undervattensläge utan att riskera att gå på grund. En inträngning med en så pass stor ubåt kunde endast ske i norra delen från Mysingen mellan Vitsgarn och Gålo där djupet i farleden är mellan 30 och 50 meter. En inträngning söderifrån var omöjlig. Den trånga farleden vid Skramsösund var för grund.

Hur kom då ubåten i i Mysingen? Antingen kom hon söderifrån genom Danziger gatt och förbi Mälsten, möjligen men knappast troligt genom Järnholms sund norr om Utö eller genom Dalarö-leden. Ubåten måste ha smugit förbi Mälsten ett av Stockholms skärgårds "lås" med flera militära försvarsanläggningar. Mysingen är södra skärgården "innanhav" med bottendjup på ner till 50 meter och en ubåtskapten väl förtrogen med denna fjärd skulle inte ta några större problem att ta sig fram.

Ubåtsjakten i Horsfjärden blev allt mer dramatisk och marinen öppnade ett presscenter i Berga örlogsskolor vid Horsfjärden. I exercishallen riggades upp bord, stolar och telefoner när den samlade världspressen strömmade till. Sverige hade återigen hamnat i det kalla krigets medelpunkt. Ett år efter att en sovjetisk ubåt U 137 med kärnvapenladdade torpeder grundstött i skärgården utanför Karlskrona hade den svenska marinen stängt in en främmande ubåt i Horsfjärden i Stockholms skärgård nära en av försvarsmaktens hemligaste anläggningar.

Det kändes fullständigt osannolikt

På kort tid var flera hundra journalister på plats och väntade med spänning på att marinen med vapenmakt skulle tvinga upp en ubåt till ytan. Så uppfattades budskapet. Få journalister kände till att en sådan militär operation aldrig lyckats i fredstid. Hemmaredaktioner tryckte på och på DN gällde ordern "vad som än händer - lämna varje dag!"

Än så länge var den misstänkta ubåten i Horsfjärden anonym. Helikopterpilotens skarpa röst i radion "Tore Martin, Tore Martin begär eldtillstånd" meddelade oss regelbundet

att det var ett skarpt läge på gång. Det kändes oroväckande. Vad skulle hända?

En sjöofficer som första dagen försökte förklara för oss journalister vad som pågick med flaxande helikoptrar i luften och vattenkaskader efter sjunkbomber var kommandörkapten Hans von Hofsten. Iklädd sin långa svarta uniformskappa berättade han hur svårt och nästan omöjligt det var att jaga en ubåt i ett grund skärgårdsområde.

Han hade erfarenhet av att jaga ubåt med skarpa vapen vid Fårö på 60-talet, vid Karlskrona och Huvudskär 1980. Samtidigt som ubåtsjakten startade i Horsfjärden oktober 1982 halade han befälstecknet på jagaren "Halland" som var det enda av flottans fartyg som hade kapacitet att på riktigt jaga ubåt med sjunkbomber och antiubåtsraketer.

Fartyget skulle avrustas och det var bittert för Hofsten att tvingas uppleva detta. Det fanns kollegor som trodde att den ubåt som marinen nu försökte jaga och få upp till ytan i Horsfjärden navigerades av en rysk ubåtskapten som ville ge igen för gammal ost och följde med i kölvattnet på "Hallands" sista färd till kajen på Muskö.

Kommandörkapten Hans von Hofsten i sin långa uniformskappa försvann efter ett tag. Möjligen pratade han för mycket. Ingen gav någon förklaring.

Vi förväntade oss samtidigt att en ubåt skulle tvingas upp till ytan. Tanken att ubåten skulle sprängas och skadade och döda sjömän plockas upp var för osannolik för att nämnas. Vi befann oss i Sverige som inte haft krig sedan Finland förlorades till Ryssland i 1809 års krig.

På presscentret i Berga ritade journalister på ett blädderblock en karikatyr med budskapet "Hallo Moskva, Sweden calling".

Utsikten från DN:s "ubåtsredaktion" vid Årsta Havsbad kunde inte bli bättre. Vi såg inloppet till Horsfjärden vid Märsgarn där marinen placerat ubåten "Sjöhunden" i halvsänkt läge. Ubåten byggdes 1968 på Kockums i Malmö och är drygt 50 meter i skrovlängd och ett djupgående på dryga 5 meter och kraftigt bestyckad med torpeder. På plats vid norra infarten fungerade hon som en fast hydrofonstation, som lyssnade av om något okänt rörde sig under vattnet.

Militären försökte också att spärra av norra infarten med nät för att den instänga ubåten inte kunde smita ut. Spärrarna bestod av maskeringsnät som såg ut att vara svåra att hantera.

DN:s tillfälliga redaktion i Årsta Havsbad bestod av ett stort bord med sjökort, en flämtande radioapparater som scannade marinen frekvenser, anteckningsblock, telefoner och skrivmaskiner. Samtidigt som vi försökte bilda oss en uppfattning om händelseförloppet i Horsfjärden var vi i telefonkontakt med redaktionen i Stockholm. Nyhetschef under ett av de dramatiska dygnen var Sven Öste, legendarisk DN-medarbetare som rapporterat från flera av världens krigsskådeplatser efter det andra världskriget bland annat Algeriet, Kongo och Vietnam.

"Nu börjar det bli otäckt", sade Sven Öste.

Rep och knep i Marinstugan

Bo Schagerberg skriver till eleverna

Hej,
Förra veckan startade vi upp genom att åka in till Stockholmarna och se hur dom arbetar. För oss var det ett givande besök och vi kom hem med varsin nyckelring fäst i talj/krona med fallrepsknop.

Ett par la vi till försäljning vid soppkvällen men vi får nog poängtera att det är föreningsarbeten så kom och köp.

Vi avslutade med en guidning ombord på af Chapman under ledning av intendenten Jan Engberg. Vi fick se mycket av fartyget tillsammans med fartygets historia och dess öden, Nu är det dags för oss att träffas och göra några flera nyckelringar och att försöka oss på plattingar.

Vi kan också göra en repetition av det vi glömt bort sedan i våras.

Jag har beställt boken knopar och reparaten som vi kom överens om och förhoppningsvis hinner man leverera den till nästa torsdag.

Vi träffs i stugan torsdagen den 8 kl 1030 och håller på ett par timmar som vi brukar.

Boken kostar 211 kr sedan tillkommer frakten.

Jag tar med mig Benny och Gert. Jag kan ta med en till så hör av er i så fall om någon har problem eller inte kan delta.

Jag tar med fikabröd första gången och sen kan vi turas om.

Mvh

Bosse S

FM Stockholms knopexperter kommer på svarsvisit och övervakar arbetet

Varannan onsdag träffas ett antal glada gubbar ute i stugan för att öva sig i den svåra konsten att på ett säkert sätt lägga fast båten vid en brygga. Detta låter sig göras på många sätt och det kallas att knopa. För att ytterligare komplicera det hela kallar sig gruppen för Knopar och Knep, dvs man kan ibland som många gör, klara sig undan med allehanda knep, om man nu har tappat bort en eller annan knop.

På köpet tar vi också upp gammal sjömaning dvs vi komplicerar knopen så mycket vi kan, så den till slut bildar en figur, stek eller en matta som man kan använda när man skall surra fast packningen på biltaket eller lägga under kaffepannan för att inte bränna bordsduken. Man kan också sätta fast sina nycklar i konstigheterna.

Knop och Kneps alster hittar du på bordet hos Linda vid våra ärtkvällar och sammankomster. När gruppen har fått fram någon nyttig pryl ger vi den föreningen så att den kan hjälpa till att förstärka ekonomin.

Vi kan nog vara flera så om intresse finns så ta kontakt med Bosse S antingen på 53044757 eller bo.sch@bredband.net

Men framförallt, gör som Olrog en gång uppmanade oss "kom och köp".

En God Jul och Ett Gott Nytt År.

Ur seriren Bror-Erics "värsta".
Bror-Eric är konstnär och bygdemålare i Bjuråker, Hälsingland.
Besök i hans atelje rekommenderas

Flaggvakt vid Rune Blomqvist bår.

Ytterligare en medlem har lämnat kretsen av Flottans män. Rune som blev medlem 1981 tillhörde en av de äldsta i vår förening. Rune var när han gick bort 1/10 på sitt 88 levnadsår. I slutet på 50-talet tjänstgjorde han på 4:e motortorpedbåtsdivisionen där ett år yngre Eron Wersén lärde känna Rune som en god kamrat och duktig i sin yrkesutövning.

Efter att ha gått förvaltningsutbildning växlade han yrkeskarriär och var under ett tag på Ostkustens Örlogsbas Förrådsavdelning, som chef för allmänna detaljen. En befattning som jag (R Stang) axlade 1974.

Rune hade då återigen bytt arbetsuppgifter och förenade tjänst som ekonomiansvarig på Karolinska Universitetssjukhuset, där han var kvar till sin pensionering.

MARINSTUGAN

Marinstugan står inte i vinterskrud, det har väl förstått efter denna konstiga vinter som tills nu har varit en förlängning på den kalla vår vi hade. Men vi får väl ha förtröstan och hoppas att den kommer. Vi har i alla fall tagit fram snöskyffel och borste utifall att. Vi har också förberett oss genom att ställa undan sommarmöblerna och stänga av vattenet. Så ta med vatten om kaffe skall kokas vid besök.

Vi kommer också att säkra värmen i huset genom att fylla upp systemet.

Eftersom vi går mot jul och nytt år dekorerar vi upp stugan med julpynt.

Stugan är annars igång med fler verksamheter förutom styrelsemöten har vi knopkursen som nämns på annan plats. Vi har erfarit att fler och fler åker ut för fika eller komma ut en stund.

Det är bra och alla är välkomna, men stugan är larmad så ta kontakt med någon i styrelsen så hjälper vi till.

Skrivet av Bosse S.

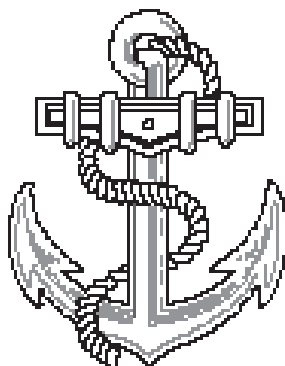

Ni är alltid

att besöka stugan

Välkomna

FLOTTANS MÄNS LOKALFÖRENING 11 I NYNÄSHAMN

BALDER

Lagens lunch 50:-
Veckans lunch 50:-
Catering
Ung så lagar vi

Tel: 520 140 42

Nilssons köttaffär Fredsgatan 10,
149 30 Nynäshamn
Telefon 08-500 494 10
info@nilssonskottaffar.se

Vi tackar våra sponsorer
för deras stöd

**Välkommen till Stormogården
Restaurang!**
Mörbyvägen 9
08-52010187, 070-4581954

Bosses
BÅT-EL
I NYNÄSHAMN

ELUTRUSTNING FÖR BÅT OCH MARINA
BESIKTNINGAR
UTBILDNING 08-53044757/070-5214439